

9. 3. 2005

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Antitrust- Pozor na rozsáhlé pravomoci soutěžních úřadů

Podnikatelé pozor! V návaznosti na změny v komunitárním a českém soutěžním právu průběžně dochází k dalšímu rozšiřování pravomocí soutěžních úřadů. A každý z vás se může stát předmětem vyšetřování. V České republice mohou u dveří Vaší společnosti zazvonit s povolením k prohlídce nejen pracovníci ÚOHS, ale nově i vyšetřovatelé Evropské Komise.

Soutěžní pravidla zakazují podnikatelům s velmi silným postavením na trhu zneužití jejich dominance. Dominantní podniky např. musí přistupovat k podobným zákazníkům obdobně (zákaz cenové či jiné diskriminace), nesmí slabší partnery nutit do nepřiměřeně či jednostranně nevýhodných smluvních podmínek, nesmí hrozit odběratelům nebo dodavatelům zastavením nebo omezením dodávek či nákupů, nesmí likvidovat konkurenci podbíživými cenami anebo naopak účtovat svým zákazníkům nepřiměřeně vysoké ceny apod. Evropské a české soutěžní právo samozřejmě zakazují i kartely, a to např. jak smluvní tak i nezávazně „předjednané“ společné stanovování cen konkurenty (prodejní či nákupních cen nebo i provizi, rabatů, slevových schémat apod.), rozdělování trhů a sfér vlivu (zákazníků, dodavatelů, distributorů, průmyslových oborů nebo teritorií), koordinovanou diskriminaci a bojkot třetích osob atd. Tytéž zákazy samozřejmě do značné míry platí i pro „vertikální“ obchodní vztahy. tj. mezi výrobcí jejich dodavateli a distributory, poskytovateli licencí / know-how / franšízí a jejich partnery atd.

Soutěžní orgány musí samozřejmě mít dostatečné pravomoci, aby tyto nekalé praktiky mohli efektivně rozkrývat a trestat. Nakonec, prakticky všechny soutěžní orgány v Evropě letos prohlásili boj s restriktivními praktikami za svou absolutní prioritu. A právě, aby mohly tento svůj cíl naplnit, dostali vyšetřovatelé rozsáhlá oprávnění jako například:

- právo provést šetření na místě samém - v obchodních prostorách podnikatele, kde mohou prohlížet a kopírovat účetní knihy a jiné obchodní záznamy, zejména pak
 - zápisy a poznámky z jednání;
 - cestovní deníky, výkazy příjmů a výdajů a jiné účetní dokumenty;
 - pracovní diáře zaměstnanců a manažerů;
 - elektronické dokumenty, včetně e-mailů a jejich přílohy;
 - výpisy osvědčující odeslání resp. přijetí faxů a jiné záznamy o korespondenci (např. kniha pošty);
 - video a audio záznamy;

a to bez ohledu na to, jestli jde o důvěrné dokumenty anebo obchodní tajemství.

Vyšetřovatelé dále mají právo

- žádat ústní vysvětlení od kterýchkoliv osob;
- zjednat si přístup do uzamčených obchodních prostor, dopravních prostředků, jakož i skříní, sejfů apod.;
- nebo dokonce prohledávat soukromé domy, byty a pozemky, soukromé automobily, diáře apod. Soukromé prostory (např. byt zaměstnance či manažera společnosti) však vyšetřovatelé mohou prohledávat pouze na základě předchozího povolení soudu, které jsou povinni při prohlídce předložit.

Pokud soutěžní úřady zahájí řízení, je dobré před jeho návštěvou znát nejen oprávnění, ale i hranice, které vyšetřovatelé nesmí překročit. Je důležité znát svá práva a vědět, jak se bránit, když se vyšetřování stane nepřiměřeně agresivním. Soutěžní orgány

mají sice extrémně široké pravomoci, nicméně i jejich kompetence mají své limity.

Je potřeba upozornit ještě na jednu věc. ÚOHS se stal součástí tzv. Evropské soutěžní sítě (ECN). ECN je to fakticky komunikační prostředek mezi soutěžními orgány členských států navzájem plus Evropskou komisí a slouží k jejich koordinaci a výměně informací, dokumentů (dokonce i důvěrných listin odebraných při vyšetřování), důkazů, apod. Funguje tak, že jednotlivé soutěžní úřady se prostřednictvím ECN informují o tom, že zahajují řízení, o připravovaných rozhodnutích, mohou žádat informace od jiných soutěžních orgánů nebo i jejich intervenci v dané zemi apod. To v praxi znamená, že pokud např. francouzský soutěžní úřad zahájí vyšetřování francouzské společnosti, může to mít dopad i na českou dceřinou společnost nebo na českého konkurenta, dodavatele či odběratele francouzské společnosti a naopak.

A co když teprve s připravovaným šetřením nebo probíhajícím řízením zjistíte, že zřejmě ani ve Vaší společnosti není vše v pořádku? Zde soutěžní orgány nabízejí tzv. *leniency program*, prostřednictvím něhož se můžete pokutě v poslední chvíli vyhnout. Jde o to, že tomu, kdo se *de facto* přizná k soutěžnímu deliktu, může soutěžní orgán pokutu zmírnit či dokonce zcela prominout. Nicméně pozor, leniency program se nevztahuje na zneužití dominantního postavení, ale pouze na kartely. Samotná pravidla pro použití tohoto prostředku jsou u nás celkem nová, neodzkoušená a velmi vágní, takže je třeba dbát zvýšené opatrnosti než se na soutěžní úřad skutečně obrátíte.

Pro každého podnikatele je nepříjemné, když jej soutěžní úřad začne vyšetřovat nebo se na něj jinak obrátí v rámci správního řízení. Jde nejen o zbytečný stres, ale i to, že každé takové šetření a řízení na sebe váže lidské zdroje a techniku a i jinak zatěžuje podnikatele. Mnozí podnikatelé vnímají velice negativně když je soutěžní orgány nutí nejrůznějšími obsílkami, žádostmi a šetřeními k překládání různých dokumentů, zpráv a jejich vysvětlování apod.

Nejlepším způsobem jak zabránit nebo alespoň omezit tyto nepříjemnosti a ušetřit náklady s nimi spojené je nechat ve společnosti zavést tzv. „*Compliance program*“ neboli program zabezpečení shody podnikání se soutěžním právem. Dokonce i ÚOHS na svých stránkách deklaruje, že implementaci a dodržování takového programu pozitivně zohlední v případě vyšetřování společnosti. Renomované advokátní kanceláře takové programy pro své klienty běžně připravují.

Tyto i jiné problematické otázky podrobně rozeberou advokáti Linklaters na našem semináři [PRINCIPY A RIZIKA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE](#) konaném dne 7. dubna 2005

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)